

HALADÁS

VASÜTI
SZAK- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP
 A MISKOLCZI MÁV. ALTISZTI-KÖR HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐK ÉS LAPTULAJDONOSOK:

BANOVITS LÁSZLÓ

ZSIVKOVICS ANTAL

Előfizetési ára:

Egész évre 8 korona
 Fél évre 4 korona
 Negyed évre 2 korona

Szerkesztőcég:

Miskolcz, Mindszent-utca 4. sz.

Megjelen minden vasárnap.

Balesetbiztosítással:

Egész évre 14— kor.
 Fél évre 7— kor.
 Negyed évre 3.50 kor.

A balesetbiztosítás (18-től 60 éves korig) a „Nemzeti balesetbiztosító részv. társ.”-nál 3000 koronára halál esetre és 3000 koronára állandó munkaképtelenség esetére szól.

Szent-István ünnepén.

Miskolcz, 1903. augusztus 15.

(—s—ó—) A nemzet ismét méltóan fogja megülni az első magyar királynak, Szent-Istvánnak ünnepét és sok ezren vonulnak fel a fővárosba, hogy részt vegyenek a körmenetben, a hol a böles királynak szent jobbját hordozzák körül s fel fog hangzani ismét a régi egyházi ének: „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga.”

Nagy ünnepe ez nemzetünknek, mert ezzel nemcsak első királyunk di-csőségéről emlékezünk meg, hanem megemlékezünk egyuttal hazánk fényes ezredéves multjáról, megemlékezünk arról is, hogy nemzeti önállóságunkat meg-öriztük a hosszú századok viharai, véres küzdelmei daczára is, a melyekben nemzetünk egész Európának védbástyája volt.

Önkénytelenül is felemelkedik lelkünk ezen a napon, erőt vesznek rajtunk a hazafiui lelkesedésnek, a tiszta hazaszeretetnek és a nemzeti büszkeségnek érzelmei s buzgó fohászszal járulunk a Mindenható zsámolya elé, hogy továbbra is óvja, védje a mi magyar hazánkat.

Ez évben különös reménykedéssel, vágygyal nézünk ez ünnep elé, mert bár közel annak előestéjéhez, még fellegek borítják hazánk egét, biztosan hisz-szük, hogy mire ez ünnep felvirrad, ki fog tisztulni a látóhatár s megkönnyeb-bült szívvvel fogunk részt venni ez ünnepen, látva azt, hogy ismét bizalommal lehetünk a jövő iránt, hogy közelebb jutunk ismét reményeink teljesüléséhez, melyekről már-már lemondottunk.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

A magy. kir. államvasutak és a magyarosítás.

A „Haladás” számára írta: dr. Iharos István.

A magyar kir. államvasutak óriási hálózata polypkarjaival átfogja az egész magyar birodalmat s nemcsak az alföld végtelen rónaságain vonúl végig, hanem beférkőzik ma már a hegyvidékek eddig elrejtett zugaiba is, sőt egyik karjával átnyul a sziklás, rideg Karszton, hogy a magyar birodalom gyöngyét, Fiumét is az anyaországhoz vonja.

Büszkeséggel mondhatjuk el, hogy az az idő letűnt, amikor a vasuti állomásokon csupa cseh s beamter végezte a vasuti szolgálatot, s letűnt azóta, amióta a magánkezelés alatt volt vasutakat az állam átvette, s ma már a magy. kir. államvasut az, amely a nemzetiséglakta vidékeken igen sok esetben a magyarság egyedüli védbástyája, erőssége, ahonnan kiindulva a magyarosítás nemes műve bár lassan, de biztosan halad ezélja felé.

Legszembetűnőbb ezen tény Horvát—Szlavonországokban, ahol még azt a körülményt is, hogy ezen két társország Magyarország-hoz tartozik, s a magyar korona integráns részét képezi, egyedül a magy. kir. államvasut

tünteti fel. Sem a horvát államhivatalok, sem a posta épületein semmi sem tanuskodik arról, hogy ennek a két országnak csak valamicske közük is volna hozzánk, mert a magyar birodalom czimerének alkalmazását következetesen kerülük, s a hivatal megjelölése, még a postánál is akként történik, hogy a magyar szót teljesen mellőzve, mindenütt csak királyi postát stbit irnak ki, nem pedig „magy. kir. posta”. Azt pedig, hogy a hivatal czime magyar nyelven is kiiratnék, azt teljesen kizárják, s így magyar mivoltát Horvátországban egyedül a magyar kir. államvasut nem veti le, s megmarad ott is annak, a mi.

S bárha nemrégiben igen kemény támadásoknak volt kitéve az államvasutak magyarsága Horvátországban, őszinte örömmel tölthet el bennünket az, hogy annak dacára, nem hogy megingott volna, hanem ellenkezőleg megszilárdult.

Pedig az, aki az ottani viszonyoknak beható ismerője, a megmondhatója annak, hogy mennyi küzdelem, kellemetlenség, surlódás árán lehet a magyarságát megőrizni annak, aki családosan lakik Horvátországban. Ennek megvilágításául talán elég felemlíteni azt a több esetben is már megtörtént tény, hogy

TÁRCZA.

Rezgő nyárfa levele.

*Huzzad cigány keservesen, ez volt az ő nótája!
Huzzad, huzzad! Hadd gondolok e nótáról reája!
Sirjon, ríjjon a hegedű; a lélkem is sir vele:
„Lehullott a rezgő nyárfa aranyszínű levele.”*

*Eszembe jut ősz felé járt, költőzködött a gólya;
Elhervadt a nyiló virág; puszta volt már a róna;
Őszi tájnak hervadásán találkoztam én vele;
Éppen midőn hullni kezd a rezgő nyárfa levele!*

*Őszi tájnak hervadása — fáj különben, fáj nagyon!
Szomorú a virágtalan pusztult róna völgy, halom!
De szívemben tavasz virult; gondolatom csak vele;
Miközbe meg egyre hullt a rezgő nyárfa levele!*

*Aranyszínű rezgő nyárfa hullatta a levelet;
Aranyszínű rezgő nyárfa alatt mondta, hogg szeret!
Öletésre, édes csókra szívem vágygyal lett tele;
S fejünk felett egyre hullt a rezgő nyárfa levele!*

*Egyszer aztán... Huzzad, huzzad! Hadd sirjam
[ki magamat!]*

*Ne bánnd hogyha fájó szívem itt előtted meghasad!
Belesírok a nótádba, mint hideg ősz bús szele;
Sirhalmára hull le már a rezgő nyárfa levele.*

Baranyay József.

Egy befagyott pohárköszöntő.

— A „Haladás” eredeti tárczája. —

Biz' ez befagyott, a vén asszonyok nyarának kellő közepén!

Hogy kár-e, nem kár-e érte? ítélje meg a kegyes olvasó.

Története ennek a „tősztnak” az, hogy midőn — néhány hónappal ezelőtt — már mint befejezett tényt kürtölte a vasuti jól értesültség, hogy a miskolci üzletvezetőségől Aradra üzletvezetővé áthelyezett Sztankovics Miklós főfelügyelő ur helyére Sztankóczy Mihály főfelügyelő ur fog kineveztetni, aperte elhatároztam, hogy Sztankóczy Mihály főfelügyelő urat megérkezése után, a tiszteletére rendezendő társasvacsorán, illetőleg „banketten” én is felköszöntöm. És ki

a horvát iskolák erősen túlzó irányu nevelése következtében az eredetileg magyar gyermek annyira elhorvátosodott, hogy egyes horvát mozgalmak alkalmával, a gyermek támadt magyar atyja ellen, úgy, hogy igen sok ott lakó kartársunk ily fájó tapasztalatok elkerülhetése okából kénytelen a legnagyobb áldozatok árán a szűkebb magyar hazában neveltetni gyermekeit.

Ezen körülmények kellő mérlegelésével tudjuk megérteni, mily óriási hiányt, szükségességet pótol, a mit tett a magyarság érdekében a magyar kir. államvasutak akkor, amikor Brod, Camerál—Moravice és Zág-ráiban magyar tannyelvű elemi iskolákat állított fel, s berendezte és fentartja ezen iskolákat, úgy, hogy azok a mintaiskolák hírnevét vívták ki. Őszinte köszönetet kell tehát mondanunk nemcsak Horvátországban élő kartársainknak magyarságuk érdekében tanúsított hazafias kitartásukért, hanem intézetünk vezető köreinek is humanus intézkedéseier.

De nemcsak Horvát—Szlavonországokban, hanem szűkebb hazánk nemzetiséglakta vidékein is legelől halad a magyar kir. államvasut a magyarisítás terén. A hol a szárnyas kerék népe nagyobb állomásokon összetömö-

rül, bármilyen pánszláv, dákóromán lett legyen is annak a községnek, városnak lakossága, magyarsága bélyegét rövid néhány év alatt reányomja.

Mindezt betetőzte intézetünk a már létesített és még a közel jövőben felállítandó tápintézetekkel, ahonnan az idegen ajku gyermek szívében, lelkében hazáját szerető, jó magyarrá átalakulva kerül vissza a szülői házhoz.

Ha csak két évtizeddel is visszatekintünk és elfogultság nélkül mérlegeljük, hogy a magyarság szempontjából mi volt a sokféle magán vasut hajdan, s mi a magyar kir. államvasut most, önérettel mondhatjuk el, hogy a haladás óriási, s ebben ugyan oroszlanrészben az érdem a nagy államostól illeti, de parányi érdemünk van abban mindnyájunknak, s adja a Mindenható, hogy ez a parányi érdem az idők multával mindnyájunkra nézve csak növekedjék.

Jogvédelem.

(—nt—) A „Haladás“ legutóbbi számában ily czim alatt közölt vezető-czikk a szolgálati rendtartás tervezett reformja alkalmából a vasuti fegyelmi bíráskodásra vonatkozó fe-

merem mondani, hogy a milyen elhatározott „firma“ vagyok, meg nem kíméltem volna őt a tósztomtól *semmi áron!* Ezzel pedig azt hiszem, hogy a mai, lélekvasárlástól szennyes, miazmás időben nagyot mondtam!

A tósztozás terén nagyon nehézkes és csaknem mozdíthatatlan lévén, a kinevezésre vonatkozó első hír vétele utáni nagy örömlomben rögvest neki is gyürköztem és a nélkül, hogy tollamat egy pillanatra is letettem volna, — bár őszintén megvallva, kínos vajudásom közben darabokra rágcsáltam a szárát, — egy szuszra megírtam hatalmas tósztomat.

Megírtam pedig ilyen nagy sietséggel (miért ne vallanám be?) azért, hogy a bemagolására elegendő időm maradjon. És be is magoltam szajkó módra olyan alaposan, hogy álmaimban is még mindig, éjjente háromszor, négyszer hibátlanul eldeklamálom és vagy az eldeklamálása után felharsogó „éljen“ riadatra, vagy szegény feleségem szelid rázogatóására riadok fel, a ki immár nagy diskrézióval azt is meg-meg kérdezi tőlem, hogy nem vagyok-e „meggabalyodva?“

Nem bírom tovább ezt a gyötrelmes, kínos állapotot és mert a „bankett“ úgy látszik éppen Sztankóczy főfelügyelő ur határozott kívánatára elmarad, abban a reményben, hogy elviselhetetlen lelki gyötrelmeimtől szabadulni fogok, ime közreadom befagyott tósztomat.

„Tisztelt uraim!

A „titulus bibendi“-nek talán sehol a széles nagy világon nincsen olyan talas és letarolhatatlan mezeje, mint boldog Kánaánunkon, Magyarországon.

En, mint *elismert* „fűzapoéta“ például, ha a poharak emelgetését időszerűnek látom, — a mi gyakran megesik, — a szónak nem lévén annyira barátja, mint a fogható cselekedeteknek, rendszerint egy-egy nótára gyujtok.

És ha látom, hogy egy kissé fásultak, vagy fáradtak már a kedélyek, — a mi könnyen észre vehető, — rendszerint nem azt az örökbecsű nótát „*gyujtom meg*“, mely aszondi nagy szomoruan, hogy:

„Igyunk, az ember egyszer él,
Az évek elsuhannak,
Mint vízbe hullt viráglevél
Tükrén sebes folyamnak:
Rajta, ürüljön e pohár,
Mig isztok a bú messze jár.“

Nem én; hanem belemarkolok ilyenkor a fásult, vagy fáradt kedélyek kellő közepébe és rázendítem:

„Sárga rigó, darázs fészek,
Nem poéta, ki nem részeg.“

Ennél pedig hasonló alkalmakra nincsen a föld kerekiségén hatásosabb nóta, mert a végén ki

gyelmi eljárás megváltoztatását kívánja. A változtatást azonban csakis a *vádoltak jogvédelme* szempontjából tartja szükségesnek.

Mint hogy a hivatkozott cikk írója a fegyelmi bíráskodás általános rendszerét nem érinti, én sem terjeszkedem ki egyébre, mint arra, a mit a cikkíró a fegyelmi vétséggel vádoltak jogvédelme szempontjából megváltoztatandónak tart, annál is inkább, miután esupán a jelzett cikknek néhány — szerintem — téves állításaira kívánom észrevételeimet megtenni.

Hogy a kérdéses cikket jogász-ember írta, az kitűnik annak minden sorából. De hogy az illető bizonynyal jobb jogász, mint vasutas, az a cikk több téves állításából lesz nyilvánvaló.

Elismeri a cikkíró, hogy a fegyelmi bizottság, mint *testületi alapon* szervezett bíróság „hatalmas kerékkötője” az önkényeskedésnek. Ennélfogva — mint említettem — csakis a „vádoltak” jogvédelmét tartja reformálandónak. S a „vádoltak”-at megillető jogvédelmet a fegyelmi biztos nagy munkakörétől félti. A fegyelmi biztos vezeti a vizsgálatot, közreműködik — mert az ő javaslata alapján történik — a fegyelmi eljárás megindításában, s esetleg az illetőnek felfüggesztésében is, ő a fegyelmi bizottság jegyzője s a „vádolt vádlója” is. Már pedig a vizsgálatot vezető, a bizottsági jegyző s a vádló egy személyben elfogulatlan nem lehet.

van mondva ellentmondást nem tűrőleg, hogy: „*Hunczut, a ki ki nem issza!*”! Mint hogy pedig nincsen a világon ember, a ki beismerje magáról nyilvános helyen, — ilyen szízes társaságban, mint a mienk, — hogy „hunczut legyek”: iszik bizony erre a nótára minden jelenlévő élő, fenékgig ürítve poharát, rogyásig. Igaz-e?

Ha akad más valaki s azt fújja hogy: „bús az idő, bús vagyok én magam is”, — — — *iszunk*.

Ha elrikkantaná most valaki, hogy: „hunczut a gazda, nem néz a napra!” innánk, innánk, nem csak a „*hunczut*” szó nyomatékosságánál fogva, de már azért is, mert itten „gazdat” nem ismerünk.

Hát ha még ez az itt, Diogenes lámpájával se föl nem fedezhető „*gazda*” azzal találna a közsöntőre replikázni, hogy: „jaj de hunczut a német! Tyű! Az Argéliusát!” — De am, hogy ilyen lelkes „szavallatra” miképen ürítenők a poharat: azt megmondja fűzfapoétatársam L. Feri barátom.

Ha elkurjantaná magát most véletlenül egy nekikeseredett kartársunk, hogy: „Isten áld meg a magyart!” óh, mi bizennyal nem sokáig tépelődünk a felett nagy úri tempóval, hogy valjon „*az ugynevezett Himnusz vagy a Szózat*” bekezdése-e ez; de földhöz csapván a parányi poharkát, kancsót, esőbröt emelnék és abból innánk jólétedre, mindennél szentségebb haza!

Ez a cikkíró álláspontja. Mielőtt ez álláspont ellenében elmondanám észrevételeimet, azon kezdem, hogy felfogásom szerint a vasuti fegyelmi üléseken nincsen sem „*vádolt*”, sem „*vádló*”. Legalább is olyan értelemben nincsen, mint azt a cikkíró hangoztatja. Mert a „*vádoltat*” nem vádolja senki, hanem csak a tények, a tanuvallomások, avagy a gyanu. Ezeket kell megezáfolnia csak s a közvádlóként feltüntetett fegyelmi biztos maga lesz az, a ki a „*vádolt*” legbuzgóbb védője lesz.

Mert tévedés ám azt hinni, hogy a fegyelmi biztos az ügyészi szerepet játsza a fegyelmi üléseken. Ő előadója az ügynek s nem *vádlója* a fegyelmi bizottság előtt állónak. Ő ismeri legalaposabban az ügyet vagy mondjuk vétséget, mely miatt valaki a fegyelmi bíráskodás alá kerül, mert ő vizsgálta azt. S az, hogy az ezen vizsgálat során szerzett különféle benyomások — nevezük subjectiv véleménynek — éppen a fegyelmi bizottság előtt álló egyén *ellen* hangolnák a fegyelmi bizost, oly állítás, melynek igazságáról a cikkíró engem sohasem tudna meggyőzni.

Miért lenne a vizsgálatot vezető fegyelmi biztos praedesztinálva arra, hogy ügyészi szerepet játszó? Érdekében áll az, hogy valaki fegyelmi büntetéssel sújtassék? Az ő érdeke — mert ez tudható be neki egyedül érdemül — csak az lehet, hogy a vizsgálatot szabályszerűen és helyesen vezette s a meg-

„*Soha se halunk meg; selyem az élet!*”! harsogja amoda át Kollmann barátom. — — — *Iszunk*.

Feri barátom azonban nagy erőszakkal okvetlenkedik, hogy neki mindezeknél nyomósabb oka van az ivásra és pedig az, hogy éppen ma sárkányt eresztett. Taksáljuk ezt is érdemszerűleg uraim és Ferikének nagy öröme — ígynk és fűjük el mely érzéssel, közösen, hogy: „*Az anyós, az anyós, az anyós!*”.

Hanem azért édes uraim, biztos lévén abban, hogy *önök között is megakad egypár igazi anyós*, kérem önöket, ne vegyék tőlem rossz néven, hogy az anyósok nótájára kissé elkámpicsorodva iszom, mert az én anyósom valóban páratlan jó anyós volt. „Az isten nyugtassa haló porában is!” önök pedig engedjek meg, hogy ez ünnepélyes alkalommal külön is poharat ürítsek áldott emlékezetére.

„*Ökör iszik magában!*” ilyenféle *süvöltvényt* hallottam a tuloldalról, miközben könyekkel megszentelt poharamat kiürítettem, ha nem csalódom B. . . . Pista barátom süvöltvényét, a ki ha jól hallottam, a mindenki által respektálandó ivászati szabályok 9. § át is a fejemhez lóditotta. És én mely elérzékenyülésem közepette is beismerem, hogy igaza van. Nem szeretek haragban lenni senkivel: ígynk uraim, mindnyájan: ígynk.

Közbe sir a cigány egy szivfaesaró bús nótája:

ejtett vizsgálat a lehetőség szerint megállapított és földerített minden tényt, tekintet nélkül arra, hogy bűnös vagy ártatlan-e az, a ki ellen a vizsgálat lefolyt.

Eppen azért, mert fegyelmi bizottságaink teljesen testületi alapon szervezett bíróságok, a bünvádi perrendtartás szabályait — fegyelmi bíráskodásunk mai rendszerének teljes megváltoztatása nélkül — alig volna lehetséges nálunk alkalmazni.

Hiába venné ki a czikkíró a vizsgálat vezetését a fegyelmi biztos hatásköréből s ruházná át „más közegre“, (kire?) mert ezzel ugyan nem sokat segít a fegyelmi eljárással sújtott emberen. Ha a fegyelmi biztos részrehajló lehet, illetve az igazság hátrányára tért engedhet meggyőződésében a subiectív benyomásoknak, miért hiszi a czikkíró azt, hogy az a „más közeg“ minden egyéni benyomás nélkül teljesen objectív módon vezetné a vizsgálatot? Sőt éppen ez a rendszer volna felette káros a fegyelmi eljárás alatt állóra, mert a fegyelmi ülés előadója csakis a más által felvett vizsgálati iratok betűiből s nem szelleméből adhatná elő az ügyet s tényleg nem adhatna kifejezést a vizsgáló által a vizsgálat során szerzett egyéni benyomásoknak, melyek pedig nem ritkán éppen előnyösek a fegyelmmel sújtottra nézve.

A fegyelmi eljárás mai rendszerének másik főhátrányát abban látja a czikkíró, hogy a „vádolt“ védelme szűk korlátok közé van

szorítva, a mennyiben nem jelenhetik meg védővel a fegyelmi bizottság előtt. Ennek a védőnek pedig legalább is olyan értelemmel és képzettséggel kellene rendelkeznie, mint a „vád képviselőjének“.

Miután tagadom azt, hogy a fegyelmi bizottság előadója a vád képviselője volna, nézetem szerint védőre nincs szükség. Legkevésbé volna pedig szükség a czikkíró ajánlotta módon. Szerinte a védő „esetleg a képzetlenebb kartársak közül“ volna választható. Ez az „esetleg“ szó nem zárja ki azt, hogy az a védő természetszerűleg a vasutintézettől távol álló ügyvéd legyen. Egy, a vasuti szolgálatban teljesen tájékozatlan, laikus ember, a ki nagy orátiókat vágna ki védenoze érdekében és — nem használna vele senkinek semmit.

Ha pedig a képzetlenebb kartársak közül választatnék esetről-esetre a védő, akkor rövidesen egy olyan „zúg-prókátorkodást“ teremtenénk hivatalainkban a „képzetlenebb kartársak“ között, melynek kárát első sorban az intézet erkölcsi érdeke vallaná.

Tulajdonképen minden, a fegyelmi bizottság előtt álló alkalmazottnak van egy természetes védője. Ez pedig senki más, mint az illető osztály képviselője, a mely osztály alá a fegyelmi vétséggel terhelt szolgálati beosztásánál fogva tartozik. A fegyelmi bizottságnak ez a tagja az, a ki szinté hivatott arra, — ha azt a fegyelmmel sújtott eddigi

„A faluban utczahosszat
Muzsikáltatom magamat.“

Hát ehhez mit szóllasz valjon Pesta? Aszondom, hogy — — — ígyünk! Né, né, már meg hová kanyarítja! A frisse az, hogy:

Eb fél, kutya fél, míg az ipam napam él.*

Nos erre nem innánk hékás? Nem lehessék az: ígyünk.

Tisztelt uraim!

Mint a mondottakból is látják, minden dolognak megvan a vége, csak egy nem ismer korlátokat és határokat a magyar embernél: a titulus bibendi. Elvetek ennél fogva ezzel az alkalommal, — *de hangsúlyozom, hogy csakis kivételesen*, — minden más titulus bibendit és ma, az ezer és ezer titulus közül csak egyen fogok nyargalni az egész éjjen át, szakadatlanul kiáltva, hogy a magyarok Istene Sztankóczy Mihály főfelügyelő urat, a kit nekünk közös, igaz örömmünkre visszaadott, nagyon sokáig éltesse!

Ez az a befagyott pohárköszöntő!
Ugyan kár-e, nem kár-e érte?

Ö. Papik Sándor.

Nem engedek . . .

— Saphir. —

Nem esdek én szerelmet
Rá méltó nem vagyok . . .
Mit én kérek, esekéltség,
Könnymen megadhatod.

Mely kebledben virul most,
A rózsát másnak add,
És másnak azt a fürtöt,
És másnak add szavad.

És másra mosolyogj csak,
És másnak add szived,
És másnak lelked álmát,
Másnak tekinteted.

És másnak adj te mindent,
Ésküt, esókot, kezdet,
Csak egy könnymel jutalmazd
Az én szerelmemet.

Zoltán Vilmos.

szolgálatátételével és magaviseletével kiérdemelte — hogy még az esetben is, ha az illető tényleg bűnös valamely vétségben, szószólója legyen az illetőnek.

Nincsen tehát szükség más védőre, kiváltképpen nincsen pedig jogvédelmi szempontból a fegyelmi biztossal szemben szükség más védelemre a fegyelmi eljárás alatt állónak, mint a mit a fegyelmi bizottság kipróbált tagjainak igazságérzete nyújt mindenkinek.

Uttörőink kudareza.*)

A mai kor legveszedelmesebb rákfeneje az alkoholizmus. Jobban pusztít ez, mint az egyiptomi tiz csapás; kegyetlenebb a legvérengzőbb világháborúnál. Az emberiség vezető elemei, hatalmas tényezők, tudós doktorok megdöbbenve állanak meg, s csaknem összetett kézzel kell nézniök, mint pusztít ez a dühöngő elem, mely — mint az örvény — sodorja a megtévedt embert a megsemmisülés felé.

Hogy az alkoholizmus sokkal rombolóbb hatású bármilyen csapásnál, kitűnik abból is, hogy míg a csapások, a megpróbáltatások az ember

*) Fenti cikket közérdekű voltánál fogva szívesen közöltük, de szívesen közöljük a hozzászólásokat is. Szerk.

lelkét, mint a tűz az aranyat, megtisztítják, megnevesítik, addig az lelket, testet egyaránt széjjelrombolja, tönkreteszi.

Megpróbálták már különböző törvényekkel, nemzetközi tanácskozásokkal elejét venni e szörnyű veszedelemnek, de nem sikerült. Minden kísérlet csak azt a tapasztalatot nyújtja, hogy ha már a megtévedteket megmenteni nem lehet, legalább óvni kell a megcsuszamlástól azokat, a kik ezen örvényhez legközelebb állanak.

Vajjon kik állanak legközelebb ezen örvényhez, mint a vasutasok. Hiába kendőzgetjük a dolgot, be kell vallanunk, hogy köztünk nagyon sok rabja van ennek a sötét szenvedélynek. Ne tessenek azt gondolni, hogy ezzel azt mondom, hogy a hiba épen mi bennünk rejlik. Oh nem. A züllés főokát én egészen más dolgokban találok. Ezek sokaknál a rendetlen étkezés, a rossz lakásviszonyok következtében nélkülözött kellemes otthon és a mi a legnagyobb baj, különösen egyes állomásokon a nemesebb szórakozási mód hiánya, a melyre az egyének, ha még oly alantas is, ha még oly szegény is, természetből fogva szüksége van.

Hogy a rossz lakásviszonyok mennyire befolyásolják az alkoholizmust azt éppen itt a „Haladás“ hasábjain fejtegette egyik ruttkai cikkíró

HETI KRÓNKA.

Vidd el szellő, vidd el az örömtelt hangot:
Meghúzták felette a — lélekharangot! . . .
A pünkösdi király meg vagyon már halva,
Nyujtó-padra húzta jogtipró uralma.
Alkotmányt-védő szónk nem volt lári-fári
Mebukott a zsarnok — Khuen-Héderváry.

Pius homlokán már csillog a tiara,
Megkoronázta a bibornokok kara.
Boldogsága napját ám sötét fellegek
Boritják, mert szive nagyon, nagyon beteg . . .
A napokba' történt, hódolatra járult
Hozzá a hívő nép s egyszerre elájult.

Szörnyű eseményről számol be e strófa:
Párisban ismét volt egy nagy katasztrófia . . .
Egy villanyos kocsí a föld alatt kigyúlt
S mintegy száz utas a fojtó füstbe' megfűlt.
Nem menekülhettek ki a levegőre,
Szemfödőt borított a füst férfi s nőre.

Terem a sok hír, mint eső után gomba . . .
A minap betörték a kassai dómba'.
Négy telt perselyt loptak el a sekrestyéből,
Hogy egy isten-nyila nem szállt le az égből!
Ám a latrok között egy úgy látszik golya . . .
Bűnjelként ott maradt — a dohányzacskója.

Planétánk mostanság sokat reng és dörög . . .
Ma az olasz érzi, holnap magyar s görög.
Három görög falut Athén közelebe'
Minap romba döntött a földrengés mérge . . .
Háborgott a tenger, nyögött a déli szél,
Itt a világ vége! akárki mit beszél . . .

Van egy jó hírünk is, a béke heroldja . . .
A király Pestre jő, hogy szépen megoldja
A hónapok óta húzódó válságot
Amely „saskörmével“ nyugalmunkba vágott.
Igy gyümölcsöt hozhat az a régi vetés
Amelynek a neve: **fizetésrendezés**.

ur, s hogy teljesen igaza van, bizonyítja az, hogy Ruttkán 4200 lélekszám mellett 31 koresmáros üzlete mind virágzik és napról-napra gyarapodnak, vagyonosodnak. Természetesen, hogy vagyonosodásuk java részét a vasutasoktól nyerik, mert hisz a lakosok 95 százaléka vasutas.

Belátták ezt maguk a vasutasok józanabb elemei. Utat akartak mutatni a többieknek arra, hogy miként kell szórakozni *nemesen*. Ugy a máv., mint a ks.-od altisztei, körülbelül ötvenen összeállottak és kibéreltek egy vadászterületet; ott töltötték szabad idejüknek azt a részét, a mely abból a szórakozásra jut. Igaz, hogy ez megint uri passzióknak látszik, de tekintve azt, hogy az évi bérlet 25 frt volt és ezt sokan fizették, tekintve azt is, hogy azon az Istentől el rugaszkodott vad vidéken más szórakozás nem kínálkozott, csak elismerés illelheti az altiszteket, mint uttörőit a legnemesebb szórakozás meghonosításának.

De mi történt épen Ruttkán? Mi történt épen ott, a hol a fent említett bajokat maguk a felebbvalók belátták s azoknak orvoslására pályadíjakat is tűztek ki? Egy tettükkel agyonzúzták az összes teoriájukat s vele az altisztek nemes törekvését. Erőszakos módon kicsavarták az altisztek kezéből azt a fegyvert, melylyel a

legnemesebb szórakozásnak meghonosítását voltak munkálandók.

Ruttkán három vadászterület van. Kettőt ebből a hivatalnoki kar bérelt, egyet pedig, a már előbb említett területet, az altisztek bírták bérbe. A hivatalnoki kar — úgy látszik — nem jó szemmel néz e a fegyvert az altisztek kezében, s a mostani árverésen az évek óta 25 forintért bérelt területet 150, mond egyszázötven forintokért ellicizálta az altisztektől.

A dolog első tekintetre nem látszik valami nagy eseménynek. De tessék elhinni, hogy Ádám apánk nem érezhette magát elhagyatottabbnak, mikor kiűzték a paradicsomból, mint ezek a jót, nemeset munkáló, terjeszteni igyekező szegény emberek; most már maguk sem tehetnek egyebet, mint elkezdni a kvaterkázáson s vigasztalódni a züllésen.

Hát nem volt elég a hivatalnoki karnak az a két vadászterület, szükségük volt erre a harmadikra is?

De bármint sajnálkozunk is, a dolog megtörtént. A cél, mit elérni akartak, nyilvánvaló. És én attól tartok, hogy az eredménye is csakhamar be fog következni, rövidesen még három koresma lesz szükséges Ruttkán.

Önöknek uraim sok szerencsét kívánok. Töb-

Innen-onnan.

Megnyugtatás.

- Hej, pinczér, itt egy légy van a borba!
- Nem lehet.
- Nem lehet? Nézzen ide!
- Csakugyan! Akkor most eshetett bele, mert az előbb mind kivettem, a mi benne volt.

Ismertető jel.

Mikor Szegednél az átjáró fahíd elkészüle, két krajczár személyenkénti vámot állapítottak meg azzal a kikötéssel, hogy a szegediek, kiknek tul a hidon tanyáik, földjeik voltak s így gyakori átjárásra voltak utalva, de mert a hid ugyanis az ő pénzükön épült — vámot nem tartoznak fizetni.

— Igen ám, csak hogy ki fogja megismerni a szegedi embert? — lett a kérdés, hiszen a csongrádi, szentesi, Mindszenti, szegvári nép mind hasonlít egymáshoz.

— Bizzák csak rám, — szólt a vámszedő — majd megismerem én.

Hát rábizták.

Megkezdődött az átjárás, jöttek a különféle csongrádmegyei községek lakosai, ismervén a vámbátározatot, bátran odamondták, hogy Szögedébe valók.

— Jó, jó — felelt a fortélyos vámszedő — mivel eszik kendtek a levest?

— Mive? — felelték — hát kalánva, kanáva — mondta a másik — kanaalla, kalánnya — felelgették különféle változatban a más más községben lakó jövevények.

— Nohát, ha avva — replikázott a vámos — akkor csak ide a két krajczárt.

Mert ő kelme jól tudta, hogy az akkori szegedi nép „kalánna” ette a levest.

Van akár milyen.

— Tetszik sorsjegy? Fűnyeremény 100,000 karana!

— Menjen dolgára! Nem akarok nyerni!

— Nű, van oljan is, a mi nem nyer!

Megállj.

Szökik a lány a fiúcsurral.

Az apa észreveszi és utánuk kiált:

— Megálljatok hé! Vigyétek el a mamát is!

Kaláber.

Hárman alsóznak a kávéházban. Az egyik nagyon rosszul játszik és a segítő partner egyszerre csak elkiáltja magát:

— A guta üsse meg a villamost!

— Miért a villamost? — kérdi a partner.

— Mert mióta azt feltalálták, a lovak mind alsóznak.

bet, mint nekünk volt. Mi ugyan ott édes-kevés vadat ejtettünk el, pedig néhányan jó puskás hírében állunk. De ha negyvenkilencszer üresen jöttünk haza, ötvenedikszer is azon biztos reménybe dobtuk vállunkra a fegyvert, hogy őz vagy vaddisznó nélkül haza sem jövünk; akkor sem lőttünk egyebet egy szajkónál. És még is úgy szerettük mi ezt a kis otthonunkat, a melynek minden bokra régi ismerősünk volt.

Lehetne még többet is írni. De megyek én is a „Legyes“-be, ott várnak rám az én czimboráim, a paradicsom kiűzött Ádámjai: a koresma új törzsvendégei.

Ruttka, 1903. július hó.

Sváby Arnold,
főkalauz.

HIREK.

* **Leégett felvéteti épület** Bárczra állomás felvételi épületének tetőzete f. hó 8-án eddig még ismeretlen okból déli egy óra tájban kigyuladt és daczára annak, hogy az állomás személyzete és az odaérkezett pályaőrök — Szunyoghy állomáselőjáró vezetése alatt — mindent elkövettek a tűz eloltására, a mely törekvésükben hathatósan támogatta őket a Kassáról a

tűzoltáshoz segély-gépen kikerkezett Balpataky állomásfőnök is, a tetőzet rövid egy óra alatt a lángok martaléka lön: a padlásról megmenteni semmit sem lehetett. Szerencsére a mennyezet nem égett át s így a hivatalos- és váró-helyiségekbe, valamint az előjáró lakásába a tűz nem tört be. A tüzeset okának kiderítésére a vizsgálatot megindították.

* **Elgázolt gyermek.** Folyó hó 9-én a Kassáról Budapestre menő 401. sz. gyorsvonat Kaál-Kápolna és Ludas állomások között a 26. B. sz. pályaőr 5 éves kis gyermekét elgázolta. A szegény gyermek azonnal meghalt. Az ügyben a vizsgálat megindult. Ezen szomorú eset alkalmából résztvevően megemlékezvén a gyászoló szülők nagy fájdalomról, nem mulaszthatjuk figyelemzető szavunkat felemelni, hogy a legnagyobb felügyelet alatt tartásuk a pályaőrök és a váltóőrök kis gyermekeiket, mert bizony elég egy őrizetlen pillanat és a gyermek a vágányok közelébe jut, hol amugy is szívesen szeretnek játszadozni. Véletlenül ép akkor robog el arra egy vonat és meg van a mérhetlen gyász és fájdalom, a kis életnek vége van.

* **25 éves jubileum.** Sándor Nándor üzletvezetőségi irodaszolga f. hó 16-án éri el szolgálatainak 25 éves évfordulóját, mely alkalmából

CSARNOK.

A költő jutalma.

(Norvég elbeszélés.)

— Irta: **Mathilde Mann.** —

(Folytatás.)

— Bocsásson meg... kérem, ne haragudjék, hogy oly sokáig alkalmatlankodtam; de hát ennek Jespersen kisasszony az oka, ki engem alkalmasint bolonddá tett.

— Ki az a Jespersen kisasszony.

— Egy szobában lakunk, kint a telepen s ő mondta nekem, hogy igen csinos költeményre tehetünk szert, ha három forintot áldozunk, ötért meg legalább is oly költeményt kapunk, mely legalább négy strófaból áll... De én rögtön gondoltam magamban, mihelyt ide beléptem, hogy ilyen diszes uri embernek a szemét nem lehet kiszúrni öt forinttal!

Az öreg asszony szelid, redős arca oly mély szomorúságot és szégyent fejezett ki, hogy Lőrincz érzékenyülve állt föl.

— A hirlapban egy gyönyörű költeményt olvastam öntől, mely a királyról szólt. Ezért kerestem önt fel. De hát, előre elgondolhattam volna, hogy különbség van egy király

és ilyen szegény asszony közt. Aztán megmarkolta a papírsomagot, melyet magával hozott s távozni készült.

— Kiről szólna az a költemény?

— A fiam számára iratnám azt. Hiszen egy anyának, a fia a legkedvesebb a világon.

A fiatal ember felsóhajtott.

— Tudom én azt!

— Önnek is van anyja, tudom, a kit nagyon szeret; meg vagyok erről győződve.

— Ma temettem el; — válaszolta Lőrincz röviden.

— És én, vén pozdorja, ilyenkor jövök alkalmatlankodni önnek, a helyett hogy bánatával egyedül hagynám. Isten áldja meg önt, s erősitse meg a lelkét! Most már távozom.

— Várjon egy pillanatig. Megírom önnek azt a költeményt.

— De ennek még ma estig készen kellene lenni; aztán... én nagyon szegény vagyok.

— Ön az elébb nem hagyott, hogy kibeszéljem magamat. Azt akartam mondani: vagy huszonöt forintot kapok, vagy — néha ingyen is irok.

— De én azt nem várhatom öntől, hogy egy teljesen idegen asszonynak írjon...

— Oh, most már megismerkedtünk. Üljön le kérem s beszéljen valamit a fiáról. Micsoda ő?

pályatársai és ismerősei a miskolci „Kis pipa“ vendéglőben barátságos vacsorára gyűlnek össze. Sándor szolgálatának mindenkor becsületesen és hűségesen felelt meg s igyekezett felelősségének megelégedését kiérdemelni, a mi sikerült is. — Szívesen emlékezünk meg mi is róla.

* **Lopás a vasuton.** A Budapest—Marchegg között közlekedő gyorsvonaton tegnapelőtt Kiss Ede fővárosi gyáros is utazott. Az egyik kupéban megismerkedett egy uriemberrel, a ki vele utazott Bécsbe. Marcheggnél az ur leszállt a vonatról. Távozása után vette észre Kiss, hogy eltűnt 1000 koronát érő arany kronometer órája is. Kiss feljelentést tett a zsebtolvaj ellen.

* **A Sajó hajózhatóvá való tétéle.** A földmívelési kormány mérnököket küldött ki a Sajó folyó hajózhatóvá tételének tanulmányozására. A terv az volna, hogy a Sajót a Tiszába való ömlésétől kezdve egészen Sajó Szent-Péterig hajójáratokra alkalmassá tegyék. A terv megvalósítása Borsodmegyét gazdaságilag rendkívül emelhetné.

* **Nagy vasuti szerencsétlenség** történt kedden Drágesceke és Tasádfő között a belényesi vonalon. Ugy az első, mint a második vasuti állomásról ugyszólván ugyanabban az időben egy-egy tehervonat indult el. A tévedést Drágesceke

állomás főnöke csak a vonat elindulása után vette észre. Hogy az előrelátható szerencsétlenségnek elejét vegye, sürgönyözött Tasádfőre, hogy ha lehet, hát tartsák vissza a másik vonatot. De már késő volt. A kanyargós, hegyes-völgyes pályán csak 150 méternyire volt egymástól a két vonat, mikor a vezetők észreveték a veszedelmet, de hiába fékeztek, mert az egyik vonat lejtőnek haladt és így az összeütközés elkerülhetetlenné vált. Az összeütközés pillanatában a vonaton levők leugráltak. A két vonat találkozása rettenetes volt. A két mozdony izze-porrá zuzódott, azonkívül 10 kocsit tönkretorgálódott és a többi kocsik legnagyobb része is többé-kevésbé sérülést szenvedett. A leugrott emberek közül hárman: Kalmár Károly, Beke Gábor fűtők és Kocsis Ferencz vonatvezető az elvágódás következtében erősebb zuzódásokat szenvedtek.

* **Gázrobbanás a s. a.-ujhelyi pályaudvaron.** Folyó hó 9-én este a Kassa felé indulásra álló 1604. sz. személyvonat kalauz-kocsijában gázömlés folytán robbanás történt, mely Gáspár István vonatmálházót súlyosan megsebesítette. A kalauz kevéssel az indulás előtt betért a kocsiba, hogy a lámpát meggyujtsa. A mint gyufát gyujtott, a kocsiban összegyűlt gáz meggyulladt

— Könyvnyomdász és hirlaptulajdonos egy vidéki városban. Most ünnepli huszonöt éves jubileumát s egyszersmind ezüstlakodalmát s azt gondoltam, mily szép lenne neki egy költeményt küldeni — igazi szép költeményt, melyet a lapjában kinyomathatna. Nagyon örülne ő ennek!

— Mennyi idős?

— Majdnem ötven éves! En meg hetven éves vagyok. Korán férjhez mentem s korán is jutottam özvegyiségre.

— Mi volt a férje!

— Nyelvmester. Nagyon derék ember volt — józan állapotában; de az utolsó időkben ezt a ritkaságok közé lehetett számitani. Mikor a fiú tizenkét éves volt, meghalt a férjem s ekkor pénzért varrogattam s szobákat adtam ki bérbe, ahogy szegény özvegyasszonyok szokták, míg föl nem neveltem fiamat anyyira, hogy a saját erejéből boldogulhatott.

— De, aztán segítette önt?

— Nem, mert megnősült s jól tudja ön, ha családról kell gondoskodni . . .

— Akkor az öreg anya hadd gondoskodjék önmagáról! Ugy-e?

— Hiszen nekem nagyon kevésre van szükségem. Most ingyenlakásom van a telepen s hála Istennek, oly egészséges vagyok, hogy pénzért varrhatok és köthetek s takarékosan

eléldegélek. A fiam szívesen segítene; de az asszony, tudja ön, övé a pénz — s itt a bökkenő!

— No, de beszéljünk a költemény felől.

— Ugy van, igaza van önnek. Lássa ön, én nem szeretném, ha neki szégyenkeznie kellene öreg édes anyja miatt ily ünnepies alkalommal s ezért nagyon csinos ajándékot vettem a számára.

S a becsomagolt tárgyat, melyet folyvást görcsösen szorongatott ujjai közt, gondosan kigöngyölgette a tömérdek selyempapírból. Finom tejfölös bögre volt ez, a szélén kissé megaranyozva. Maga elé helyezve az asztalra, bámulva nézegette azt.

— Nem szép-e ez?

— Valóban, nagyon szép, — viszonzá Lőrincz nyájasan. — De drága is lehetett!

— No, ez bizony nem volt olcsó, — szólt büszkén az öreg asszony. — De bezzeg sokáig kuporgattam, míg a rá való pénzt élére verhettem.

— Elhiszem azt.

— Ön oly szíves és jólelkű. Elmondom önnek, hogy kezdtem én a dologhoz.

— Nos?

— Lássa ön, mi, szegény emberek, többnyire kávéval meg vajaskenyérrel élünk; de nekem az jutott eszembe, hogy nem mindenki

s a következő pillanatban nagyot robbant. A robbanás következtében a kocsiban volt Gáspár István súlyosan megsérült. A meggyulladt gáz összeégette arcát, fejét, mellét és kezeit, azonkívül a robbanás összezúzta a kocsí ajtaját és ablakát is. A megsérült kalauzt előbb ellátták a szükséges orvosi segélyvel, azután a vonattal a lakóhelyére, Kassára szállították. A gázömlés, a mint azt megállapítani sikerült, onnan eredt, hogy a lámpagyújtogató a kocsiban levő két mellécsapot nyitva hagyta, a melyeken keresztül kiömlött a gáz és a gyufagyújtás következtében a zárt kocsiban meggyulladt.

* **A pozsony—bécsi villamos vasút** A bécsi városi tanács a pozsony—bécsi villamos vasút engedélyezésére a Bécs városon át vezetendő vonalszakaszt illetőleg kötött egyezményt 1903. december 31-ig meghosszabbította. Az engedélyes és az osztrák-magyar államvasutársaság között úgy a bécs—marcheggi vonal egyes részeinek közös használata, valamint az új vállalat részéről a nevezett vasutársaságnak nyújtandó kárpótlás tekintetében elvi megegyezés jött létre, úgy, hogy most már a bécs—pozsonyi villamos vasút kiépítése felig meddig bizonyosra vehető.

* **Vasuti katasztrófa.** Párisban hétfőn este borzalmas szerencsétlenség történt, mely a francia

használ czukrot, meg tejszint a kávéhoz. El lehetünk a nélkül, ugy-e?

— A délvídeken mindig csak fekete kávé isznak. — mondta a fiatal ember komolyan.

— No, lássa!

— S ön is fekete kávé ivott azután?

— Egész éven át s ekkép annyit takarítottam meg, hogy szép ajándékot vehettem, sőt még öt forintom is maradt egy költeményre.

(Folyt. köv.)

Lóvasuton.

Freun Elemér: (egy kövér nőnek átengedve a helyét.)

Szobod kérnem noocsád!

Frau von Untergestell: Küszünüm Freun ór, ün valóban galant. De kérem, ülje le csak magát megint, mert úgy se nem hosznál, hó még egy galant ór is fül nem kel.

Természetes.

Orvos: Hja barátom, így szokott ez lenni, ha az ember vad sietséggel rohan az életen keresztül. Mi volt a foglalkozása?

Beleg: Vonatvezető voltam egy viczinális vasutnál!

főváros lakosságát nagy izgalomban tartja. A katasztrófa színhelye a Metropolitan földalatti vasutvonal, a hol egy üres kocsí kigyulladt s a földalatti térséget néhány perc alatt betöltő sűrű füstben a közvetlenül utána jövő személyvonat utasai közül mintegy százan megfulladtak. A szörnyű katasztrófának áldozatai nagyrészt munkásemberek, a kik este 7 óra után a külvárosi gyárakból százával indultak a városba a földalatti vasuton. A rémes esetről érkezett jelentések szerint egy vonat, mely a Poste Dauphinból a rue de Menilmontaut felé robogott, utközben megsérült, mire kiűritették és egy másik szintén üres kocsihoz esatolták, hogy egy kitérőre irányítva, a pályát szabaddá tegyék. Eközben az üres kocsí meggyulladt. Néhány perc alatt egyre terjedt a tűz s a földalatti térséget sűrű füst töltötte meg. Az üres vonatok személyzetének még idejekorán sikerült megmenekülni s még annyi idejük is volt, hogy a közvetlenül utánuk jövő zsufolt vonatnak jelt adjanak. A vészjelre a vonat alig néhány méternyire az égő kocsiól megállott, eközben azonban a tűz a villamvilágítási vezetékét is megrongálta, úgy, hogy az éjjeli sötétségben csak a rémes földalatti tűz világított. A személyvonat nagyszámu utasai a veszedelem hírére rémulten ugráltak ki a kocsikból és vad félelem közt, kiáltozva és jajveszékelve rohantak a sötétben a kijáratok felé. Körülbelül fele az utasoknak elérte a kijáratokat és megmenekült, a másik fele azonban a hatalmas füst miatt már nem volt képes megmenekülni s életét veszette.

* **Mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása Szent-István ünnepére.** A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a m. kir. államvasutak, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve egy a gyors-, mint a személyvonatokon Budapestre mintegy 30% kal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek f. évi augusztus hó 16—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadatni. A menettérti jegyek 5 napig érvényesek, oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, a visszautazást legkésőbb az 5-ik nap éjfélelőtt meg kell kezdeni, megjegyezvén azonban, hogy a visszautazás legkorábban csak augusztus hó 20-án délután tör-

ténhetik; korábbi visszautazás esetén a jegyek érvénytelenek. Utmegszakításnak sem menet, sem jövetkor nincs helye. Gyermekekre külön kedvezmény nem engedélyeztetik.

* **Baleset.** Angliában, Enoch állomáson jul. 26-án két vonat összeütközött, melynek következtében 13 ember életét vesztette és 20 ember megsebesült. Két kocsit teljesen összezúzódott.

IRODALOM.

A csatolt előfizetési felhívást vettük:

„Előfizetési felhívás. A sakkjáték — mint a szellemi gymnasztika és helyes gondolkodás egyik leghatalmasabb eszköze — Ázsia és Afrika kivételével az egész művelt világon elérte ma már azt a meleg pártfogást, azt az igazi felkarolást, melyre óriási kulturális és nevelési missziójánál fogva teljes létjoga van. A legmesszemenőbb ókortól egész mostanáig a szellemi világ legkiválóbb óriásai mind e nemes játék szolgálataiba szegődtek, hogy lángeszüknek örök időkre kiható fényével e játék irodalmát értékes adatokkal gazdagítsák.

Világvárosok küzdöttek és küzdenek ma is a dícsőségért, hogy nemzetközi versenyeket rendezhessenek és világhírű sakk mestereket keblükbe fogadjanak.

Egyedül mi magyarok vagyunk még elmaradva. S ugyan miért? Mert közönyösek és nem összetartók vagyunk. E kettőt kell elhagynunk, hogy a sakkművészet színpadán azt a fényes eredményt érjük el, a min más művelt nagy nyugati államok már rég túl vannak.

Hogy hazánkban a sakkjáték — szellemi értékének és hivatásának megfelelően — kellőleg még felkarolva és méltányolva nincs, még az a körülmény is okozza, hogy nincs a sakk közönség kezében egy alapos utmutató, egy irodalomtörténeti kalauz, mely a hazai sakkélet elhunyt és élő nagyjainak életét és működését tárgyalva, azok példái által a jelen nemzedéket lelkesítene, buzdítaná, a külföld előtt pedig a hazai sakk irodalomtörténet ismertetése által a magyar névnek tekintélyt és dícsőséget szerezne.

Mind e hiányokon legközelebb megjelenő sakkművem: „A sakkjáték irodalomtörténeti fejlődése Magyarországon“, óhajt segíteni, mely 3 korszakban (1. Szén, 2. Erkel és 3. Charousek) felölelve a múlt század elhunyt és élő nagy alakjainak működését, a magyar sakkéletet, illetve

a magyar sakk irodalomtörténeti fejlődését egy tiszta, reális képben fogja bemutatni.

A mű illusztrált lesz és füzetekben fog megjelenni. Egy-egy füzet ára 60 fillér lesz. Az egész mű 30—40 füzetből fog állani, füzetenként körülbelül 2—3 nyomtatott iv terjedelmével s két heti időközökben megjelenve.

Tíz példány után tiszteletpéldányt küldök.

Hazafias tisztelettel maradtam

Miskolcz, 1903. aug. 4.

Papp Jenő,

*posta- és táv. tiszt.**

A ki előfizetni óhajt, forduljon gyűjtőivért a szerzőhöz, a ki azt szívesen meg fogja küldeni. Az előfizetések e hó végéig eszközrendelők.

FEJTÖRŐ.

— Lapunk olvasóitól szívesen közlünk rejtvényeket. —

Számrejtvény.

- 7, 23, 1, 16. Varrásnál használt eszköz.
 13, 24, 19, 5, 12. Nagy melegben jól esik.
 15, 4, 3, 10. Ádám apánk ezt nem hordta.
 22, 8, 2, 6, 20. Ósmagyar név.
 21, 14, 9, 18. Hatóbban vannak, gyakran előfordul
 12, 11. Keeses erdei vad.
 17. Egy betű az „abc“-ből.
 1—24. Egy kedvelt népdal első sora.

Ezen rejtvény megfejtését f. é. augusztus hó 30-án megjelenő 35-ik számunkban hozzuk. A megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki.

A megfejtés határideje augusztus 26.

A f. é. 31-ik számunkban közölt rejtvény megfejtése:

Borban az igazság.

A kitézött jutalmat a megfejtők közül Ernszt Árpád nyerte meg. Kinek ezimére Mihályi „Francia zászló alatt“ című kötetét postára tettük.

Szerkesztői üzenetek.

T. A. Budapest. Nagyon vártuk, de bizony csak nem jött, pedig igen örültünk volna; a szombati ünnep miatt egy nappal előbb kellett zárunk. Kérjük, ha lehetséges mindenkor esütörtökre.

Zs. A. Avas. A héten egy délután kirándulok. Érdekes megbeszélni való lesz. Kellemes szórakozást és előre is legjobb sikert.

Felelős szerkesztő: **Zsivkovics Antal.**

Magy. kir. államvasutak.
 93005/903. sz.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évben esetleg 3 éven át szükséges esavarnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi szept. hó 4-ének déli 12 órájáig beterjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi szeptember hó 3-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyszintén a különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1903. augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.
122088/903. sz.

Hirdetmény.

Elba átrakodási forgalom Magyarországgal.

A fenti forgalomban 1899. évi augusztus 1-től érvényes árudíjzabáshoz folyó évi szept. 1-ével — díjdrágulások esetén folyó évi október 15-ével — a II. pótlék lép hatályba, mely egyebek között a rovatolás és visszatérítés útján érvényes kivételes díjzabások módosítását és kiegészítését tartalmazza.

Ezen pótlék a részes vasutigazgatóságoknál 30 fillérért kapható.

Budapest, 1903. augusztus hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Vasuti
altiszti vizsgára
készülők
kézikönyve.

Irta :
SZEMERÉDY LÁSZLÓ, máv. irodatiszt.

A legjobbnak elismert tankönyv az altiszti képesítő vizsgára készülők részére.

Ára 3 K.
Utánvétellel küldve 3 K. 40 f.

Megrendelhető: özv. Szemerédy Lászlónénál
S.-A.-Ujhely (pályauóvar.)

Van szereném becses tudomására hozni, miszerint „Erzsébet“-hez címzett

gyógyszertáramat

a Vörösmarty- és Szirmanteza sarkán, (ezelőtt Gordon-utca) megnyitottam.

Midőn Eész szolgálatomat fe ajánlom, egyuttal legyen szabad b. figyelmét arra is felhívnom, hogy az összes vasuti alkalmazottak részére a gyógyszerek szállítását megkaptam és annak kiszolgáltatását gyorsan és pontosan eszközölöm s továbbá hogy nálam minden, a gyógyszerészethez tartozó különlegességek is kaphatók, ugymint:

„Szt. Antal“ köszvény és rheuma elleni folyadék. Ára 70 fillér.

Szt. Antal pastillák, mindenféle gyomorhaj, fellúvódás, rossz emésztés és étvágytalanság ellen. Ára 60 fillér.

Tyukszemirtő „Pedi“, biztos hatású szer tyukszem és borkeményedés ellen, este reggel bekenni. Ára 60 fillér.

Erzsébet királyné gyöngyvirág arczcréme, a szeplő és májfoltokat eltávolítja, az arcz és kéznek habszerű színt ad, hatása egészen biztos. Ára 90 fillér. Az üres tégely 10 fillérbe visszavéteik. Hozzá

Erzsébet gyöngyvirág szappan, ára 60 fillér.

„Peditör“ biztos szer a lábizzadás, lábszag, kipállás és ebből származó bőrbajok ellen, A test minden részére alkalmazható. Ára 70 fillér.

Dr. Móore fagybalzsam, a fagyos részeket este reggel bekenni, a fájdalmas viszketést megszünteti, hatása biztos. Ára 70 fill.

Erzsébet k. száj-essentia 20—30 esep egy pohár vízbe esepentve az inyhust erősíti és a fogromlást megakadályozza. A száznak kelemes ízt kölcsönöz. Ára 70 fill.

Balassa cseppek, étvágytalanság ellen. Ára 70 fill.

„Magyarhoni balzsam b. pedrő“ nagy szaktekintélyek által kitünőnek talátott. Ára kis doboz 30 fillér, nagy doboz 45 fillér

Erzsébet k. növény fogpora, kis doboz 50 fillér, nagydoboz 1 ko ena.

Vidékre 2 korona megrendelésnél posta és csomagolás nem számittatik.

Mély tisztelettel, vagyok alázatos szolgálja

Popovits Antal,

Az „Erzsébet“-hez címzett gyógyszerár tulajdonosa

Sürgönyezim : Popovits gyógyszerész Miskolez.

Nyomatott Szelenyi és Társa könyvnyomdájában Miskolezon.